

Mala zlatna škola postotaka

„Moj novac, moja budućnost“ vodič za osobne financije

Sezonska sniženja: Naučite što su postotci i kada ih koristimo

Haljina ima cijenu 100 kuna. Ako prvo poskupi za 20% pa kasnije pojeftini za 20%, je li se cijena haljine vratila na početnu razinu? Mnogi ljudi će odgovoriti potvrdno. No, to nije točno.

U školi smo učili matematiku, no ipak mnogi muku mučimo s postotcima. Ni mnogi odrasli ne shvaćaju postotke, a time ni kako stope sniženja, stope poreza ili kamatne stope utječu na njihove financije. Krenula su sezonska sniženja - odvojite tri minute za lakše snalaženje u svijetu cijena.

Mala zlatna škola postotaka

Postotci služe za izražavanje i uspoređivanje promjena i odnosa među veličinama. **Oni su važni u svakodnevnom životu jer** pomažu da se snađemo u financijskom svijetu i lakše upravljamo svojim novcem.

Znate li napamet (bez korištenja formule) koliko je 50% od 160? A 10% od 160? Dobro, to je bilo lako: 10% je isto što i jedna desetina. A koliko ćete novaca dobiti ako ste dobili 2% povišice na 5.000 kuna plaće?

Računanje s postotcima učili ste u 7. razredu osnovne škole pa ćemo se podsjetiti kako se oni računaju. Kad piše 5% to se čita 5 **posto**, što je 5 kroz sto, pa se i piše u razlomku $\frac{5}{100}$

Postotak može biti izražen i u decimalnom broju kao 0,05.

Postotak je razlomak s nazivnikom sto.

- Koliko je 2% od 100 kuna?

Osnovna formula koju ste učili u osnovnoj školi je:

$$\text{postotak} \times \text{osnovna vrijednost} = \text{postotni iznos}$$

To je isto kao da ste pisali:

$$\frac{2}{100} * 100 = 2, \text{ odnosno } 0,02 * 100 = 2 \text{ kn.}$$

Dakle, 2% od 100 kuna je 2 kune.

- Na isti način mogli bi izračunati koliko je 20% od 300 kuna?

20% od 300 kuna je 60 kuna, što matematički možemo pisati: $\frac{20}{100} * 300 = 60 \text{ kn.}$

- Ako čujete da su cipele koje promatrate već nekoliko mjeseci, s 400 kuna snižene za 35% njihovu današnju cijenu možete izračunati na sljedeći način:

$$\frac{35}{100} * 400 = 140 \text{ kn}$$
$$260 - 140 = 260 \text{ kn}$$

Izačunali ste da su cipele jeftinije 140 kuna te da sada koštaju 260 kuna. Možda je to upravo iznos koji imate na raspolaganju za nove cipele?

- Haljina ima cijenu 100 kuna. Ako prvo poskupi za 20% pa kasnije pojeftini za 20%, je li se cijena haljine vratila na početnu razinu?

Mnogi ljudi će odgovoriti potvrdno. No, to nije točno. Izračun slijedi:

$$\frac{20}{100} * 100 = 20 \text{ kuna.}$$

Ako haljina poskupi za 20% to je 20 kuna više pa je sada ukupna cijena haljine 120 kuna (100+20=120).

Pogledajmo što se događa ako haljina kasnije pojeftini za 20%.

$$\frac{20}{100} * 120 = 24$$

Dakle, pojeftinjenje haljine za 20% iznosi 24 kune pa haljina sada ima cijenu 96 kuna (120 - 24 = 96).

Znači, haljina je u odnosu na početnu cijenu jeftinija za 4 kn. Ukupno pojeftinjenje (računajući od početne cijene od 100 kuna) je 4 %, odnosno 4 kune.

- Ako haljina koja ima cijenu 200 kuna poskupi prvo za 10% pa kasnije ponovno za 10% je li ukupno poskupljenje:
  - a) manje od 20%
  - b) više od 20%
  - c) ili točno 20%?

Ispravan odgovor je b). Konačna cijena bit će 242 kune.

Sada ste spremni za sezonska sniženja!

www.stedopis.hr

„Moj novac, moja budućnost“ slobodno preuzmite [ovdje](#)